

TYROLSKÉ ELEGIE

V ROZMLUVÁCH S MĚSÍČKEM.

NAPSAL

KAREL HAVLÍČEK.

ILLUSTROVAL

MIKULÁŠ ALEŠ.

————— ČTVRTÉ VYDÁNÍ. —————

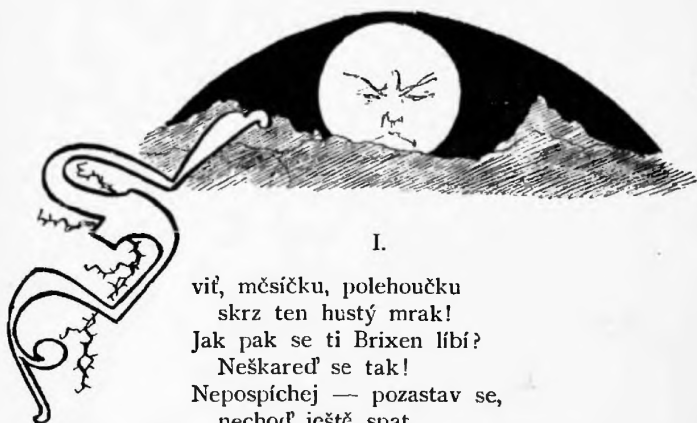
V PRAZE.

NAKLADATEL F. TOPIČ KNIHKUPEC

1857.

1785394

TISKEM ALOISA WIESNERA v PRAZE.

I.

viť, měsíčku, polehoučku
skrz ten hustý mrak!
Jak pak se ti Brixen líbí?
Neškared' se tak!
Nepospíchej — pozastav se,
nechoď ještě spat,
bych s tebou jen chvilinku moh'
diškurirovat.
Nejsem zdejší, můj měsíčku,
to znáš podle křiku —
neutíkej! — nejsem »treu und bieder«,
jsem zde jen ve cviku.

II.

Jsemť já z kraje muzikantů,
na pozoun jsem hrál,
a ten pořád ty vídeňské pány
ze sna burcoval.
By se po svých těžkých pracích
hodně vyspali,
jednou v noci kočár policajtů
pro mne poslali.

Dvě hodiny po půlnoci,
když na třetí šlo,
tu mi dával žandarm u postele
šťastné dobrýtro.

Se žandarmem slavný úřad
celý v parádě,
pupek kordem pevně obvázaný,
zlato na krágle.
»Vstávají, pane redaktor,
nelekají se, —
jdeme v noci; nejsme však zloději,
jenom komise . . .

Od všech z Vidně pozdravení,
 pan Bach je líbá —
 jsou-li prý zdráv? a tuhle to psaní
 po nás posílá!«
 Já jsem i na lačný život
 vždycky zdvořilý:
 »Odpusť, slavná císařská komise,
 že jsem v košili!«
 Ale Džog, můj černý buldog,
 ten je grobian,
 na »habeas corpus« tuze zvyklý —
 on je Angličan.
 Málem by byl chlap přestoupil
 jeden paragraf;
 již na slavný úřad zpod postele
 udál: »Vrr! — haf, haf!«
 Hodil jsem mu tam pod postel
 říšský zákonník;
 dobře, že jsem měl ten moudrý nápad,
 již ani nekvik.

III.

Občan zvyklý na pořádek —
 bylo to v prosinci —
 především jsem si obul punčochy
 v slavné asistenci.
 Pak jsem teprv četl psaní —
 však jej tuhle mám;
 rozumíš-li ouřední němčině,
 přečti si je sám!
 Bach mi píše jako doktor,
 že mi nesvědčí
 v Čechách zdraví, že prý potřebuji
 změnu v povětrí;

že je v Čechách tuze dušno,
 horké výpary;
 mnoho smradu po té oktrojírce,
 holé nezdraví.
 Že on tedy schválně pro mne
 kočár sem poslal,
 abych se hned na státní útraty
 na cestu vydal.
 A žandarmům že nařídil,
 ať mne hodně nutí,
 kdybych nechtěl ze skromnosti přijmout
 jeho nabídnutí.

IV. 3

Což je dělat? . . . že pak musím
 hloupý zvyk ten mít,
 že nemohu žandarmům s flintami
 pranic odepřít!
 Dederá mne také nutil,
 abych jel jen hned,
 že by chtěli Brodští, až se zbudí,
 třeba s námi jet.
 Privil mi, že nemám s sebou
 zbraně žádné brát,
 neb že oni mají nařízení
 mne ochraňovat.
 Že mám též, pokud jsem v Čechách,
 inkognito jet,
 sic nám dají dotíraví lidé
 hrůzu komis hned!
 Ještě mi dal pan Dederá
 více moudrých rad,
 dle nichž se Bachovi pacienti
 mají spravovat.

Tak mne vábil jak Siréna,
 až jsem obul boty,
 oblík' vestu, kabát, pak i kožich,
 dříve však kalhoty.
 Koně a žandarmi stáli
 dávno před domem:
 »Milí braši! maličké strpení,
 hned již pojedem!« . . . —

V.

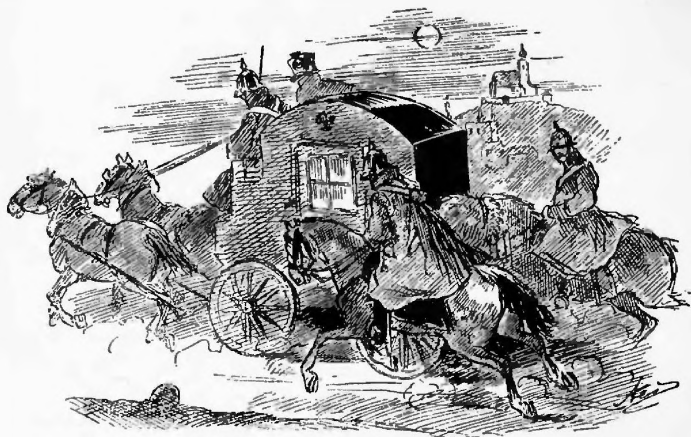
Ó, měsíčku, však ty ženské
 dobře znáš a víš,
 jaký s nimi člověk na tom světě
 často mívá kříž.

Také's mnohého loučení
 tajným svědkem byl;
 ty znáš líp než každý novelista
 hořkost těchto chvil. —
 Matka, žena, sestra, dcerka,
 malá Zdeňčinka,
 stály okolo mne v tichém pláči, —
 hořká chvílinka.
 Já jsem sice starý kozák,
 v půtkách tužený,
 tenkrát jsem měl trochu těsná prsa
 a zrak zkalený.
 Vtisknul jsem si poděbradku
 silně do čela,
 aby se těm policajtům slza
 nezablyštěla;
 neb ti všichni blíže dveří
 posud stáli stráž,
 aby měla tato smutná scéna
 císařskou stafáž.

VI.

Trubka vřeští, kola hrčí,
 jedem' k Jihlavi;
 vzadu, abychom nic neztratili,
 klušou žandarmi.
 Ten Borovský kostelíček
 stojí na vršku;
 skrzě lesy smutně hledí:
 »Jsi to, můj hošku?
 Pode mnou jest tvá kolébka,
 já tě viděl křtít;
 starému vikáři ministrovat,
 pilně se učit;

táhnout světem na zkušenou,
 pak s pochodní jít,
 naši chase plamenem veselým
 na cestu svítit.
 Vidíš, jak ty roky plynou,
 znám tě třicet let . . .
 Ale chlapče! jaké to — —
 vidím s tebou jet?«

VII.

Když jsme jeli přes Jihlavu,
 měl jsem Špilberk v mysli,
 a za Lincem myšlenky na Kufstein
 z hlavy mi nevyšly.
 Teprva když jsme nechali
 Kufstein v pravo stát,

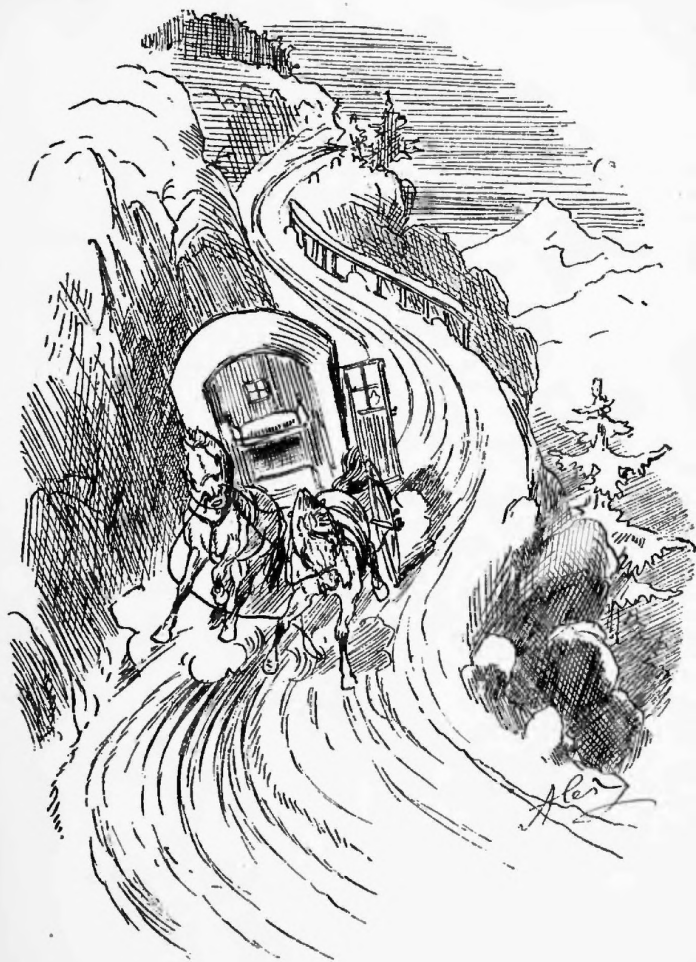
začla se mi alpejská krajina
 příjemnější zdát.
 Hloupá jízda, milý brachu,
 když se neví kam :
 veselé troubení postilonů
 jest jen bídný klam.
 Všude kolomaz a všude
 přepřahovali —
 kdybyste radš ve Vídni přepřáhli
 a namazali ! —
 Telegraf je přece jenom
 hezký vynález,
 ten před námi všude, než jsme přišli,
 ohlášení nes,
 by nám mohla policie,
 starostlivá máti,
 všude dříve než tam dojedeme,
 kamna rozehřáti.

Nesmím ale zapomenout
 Budějovice,
 tam Dedera koupil mělnického
 čtyři lahvice.
 Čili se v něm vlastenecké
 hnuly myšlenky?
 čili doufal, že to pro mne bude
 Léthe na Čechy?!
 Mělnické jsem dávno dopil,
 piju vlaské zas,
 ale zdá se, že je v obou stejný,
 nepokojný kvas . . .

VIII.

Teď, měsíčku, nechme elegie
 a přejdeme v heroický tón,
 neboť, co ti chci teď vypravovat,
 to byl čertův shon.
 Cesta z Reichenhallu do Weidringu —
 ty ji musíš také dobře znát,
 ta se nedá žádnou ordonancí
 přeoktrojovat.
 Hory, skály, ohromnější ještě,
 než jest hloupost' mezi národy —
 vedle cesty propast' bezedná, jak
 dršťka armády . . .
 Temná noc, jak naše svatá církev —
 a my jedem' s kopce jako mžik;
 darmo křičí Dedera: »Drž koně!« —
 prázdný je kozlík.
 Kočár praští a koně ve větru,
 již je ďábel horem pádem nese,
 a postilon někde tam za kopcem
 do dýmky si křeše.

Dolů, jako s věže cesta plytká,
vůz jako šipka klouže hý a hat,
snad nás hodlá někde do propasti
internírovat.

Ach, to byla pro mne chutná chvílka;
neboť neznám žádnou větší slast,
nežli vidět slavnou policii
ouzkostí se třást.

Napadnul mi, — jsemť já čtenář bible, —
o Jonáši smutný příběh ten,
jak jej z loďky k utišení moře
vyhodili ven.

»Metejme los!« pravím, »mezi námi
musí někdo velký hříšník být —
a ten ku smíření nebe musí
z vozu vyskočit.«

Jen to vyřknu, ejhle! policajti
ani svědomí nezpytovali,
hned kajicně vyrazivše dvířka,
z vozu vyskákali.

Ach, ty světe, obrácený světe!
vzhůru nohama ve škarpě leží stráž,
ale s panem delikventem samým
kluše ekvipáž.

Ach, ty vládo, převrácená vládo!
národy na šňůrce vodit chceš,
ale čtyřmi koňmi bez opratí
vládnout nemůžeš! —

Bez kočího, bez opratí, po tmě —
u silnice propast místo škarpy:
tak jsem cválal sám a sám v kočáře
jako vítr s Alpy.

Svěriti svůj osud také jednou
koňům splašeným se já mám bát?

Občan rakouský! Což se mi může
 horšího již stát? —
 Tak jsem s chladnou resignací v hlavě,
 v hubě ale vřelou cigaru,
 čerstvěj' než car ruský přijel k poště
 v dobrém rozmaru.

Tam jsem zatím — mustř delikventa —
 bez ochrany povečeřel hezky,
 než za mnou stráž s odřenými nosy
 přikulhala pěšky.

Já spal dobře, ale policajti
 měli noc ve Weidringu zlou.
 mazali si špiritusem záda,
 nosy arnikou.

Tu je konec této epopeje,
 k níž jsem nepřibánil ani chlup —
 podnes ti to poví ve Weidringu
 poštministr Dahlrupp.

IX.

Přijeli jsme do Brixenu
bez vší turbací;
krajská vláda dala Dederovi
na mne kvitanci.
Místo mne ten kus papíru
vrátili do Čech —
mne zde černý dvouhlavý orel
drží v klepetech.
Krajskou vládu, podkrajského,
žandarmerii,
ty mi dali za anděla strážce
v té Sibirii!

